Ч. 279 10.5.6. Львів, четвер 16. грудня 1926. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З нарад польського сойму.

Українці і марш. Пілсудський. — Промова пос. Васильчука і пос. Яремича. — Приняття буджетової провізорії в другому читанні. — Внесення ППС. на зміну ст. 26 конституції.

Варшава, 14. грудня 1926.

На вчорашньому засіданні сойму промовляв м. ин. пос. Васильчук (молодший) і пос. Яремич (Білор.). Пос. Васильчук заявив: Тепер'шня буджетова дискусія ведеться при повному незаінтересуванні палати. Я не був би забирав голосу, якби не уваги представника „Стронніцтва Хлопского", кинені на нашу адресу, бо мушу заперечити, немовби українське населення мало до Пілсудського якенебудь довіря. Стверджую, що український нарід ніколи не мав і не міг мати довіря до особи марш. Пілсудського. Правда, що Пілсудщині слід приписати колишній пакт з Петлюрою, але ця угода показалася неприродним союзом. Була, що правда, в деякої частини української суспільности легенда, що Пілсудський допоможе визволити Україну, але пізніші випадки виявили наглядно, що ця легенда була брехнею. Маємо право домагатися від того уряду, аби з Українцями вів отверту гру. Перед травневими випадками марш. Пілсудський виголосив відчит, у якому гльорифікував політичних вязнів, а пів року пізніше не відповів на апель, спрямований до нього українським і білоруським населенням у справі амнестії для політ. вязнів. Мовчить уряд і мовчить п. Бартель — тінь Пілсудського в соймі. Пос. Баллін кинув йому в очі закровавлену сорочку білоруських селян, а він приняв це спокійно. Уряд випустив на волю противників Пілсудського. Я також думаю, що ген. Мальчевський сидів за довго, але хочу, аби рівну мірку прикладати також до політичних вязнів, що по кілька літ сидять по слідчих вязницях. Бувший революціонер, а нині диктатор Пілсудський повинен це зрозуміти.

Опісля промовець порушує справу селянського процесу у Володимирі Вол., де посуджується селян (в значній части анальфабетів!) у творенні диверзійно-комуністичних організацій. Пос. Васильчук стверджує, що навіть українських послів не допущено на салю розправ. А процес у Володимирі не є відокремлений.

Українці — говорив пос. Васильчук — домагаються амнестії і будуть кричати не тільки в соймі, але перенесуть боротьбу у справі політичних вязнів за границю.

Пос. Стан. Грабський думає на сторінках „Двугрошуфки" про те, якби то змінити виборчу ординацію так, аби ніхто з Українців не міг із соймової трибуни боронити інтересів свого народу. Грабський дав нам польську, чи пак „утраквістичну" школу, а п. Бартель абсолютно в нічому від нього не ріжниться.

При кінці своєї промови пос. Васильчук домагався негайного розвязання сойму і заявив, що голосуватиме проти буджет. провізорії.

Велику промову виголосив також пос. Яремич (Білор.). Він зазначив, що страшних болів і кривд і нужди білоруського народу ніхто не бере собі до серця. Зі слів Пілсудського „Вільні з вільними, рівні з рівними" не лишилося ні одної букви! Відношення до Білорусинів в останніх часах не тільки в нічому не поправилося, а ще погіршилося. Для нас — говорив Яремич — приготовляєте багнети, але нема такої сталі, яка не затупиласяб на молодих грудях сильного народу. Досі ми просили, але тепер перестанемо просити, а будемо брати. Ми пережили Грабських, переживемо і цей уряд і віримо, що нарешті і для нас прийде день визволення.

По промовах численних бесідників, що переважно складали декларації в імени своїх клюбів у справі буджетової провізорії, приступлено до голосування.

В голосуванні відкинено всі попоправки, зголошені в часі пленарних нарад, також усі поправки, ставлені національними меншостями. Цілу провізорію принято в другому читанні в стилізації буджетової комісії. З причини спротиву комуністичних послів третє читання відложено до завтра.

Опісля пос. Маначинський (ЗЛН) іменем скарбової комісії зреферував проєкт закону про самостійний вирівнюючий податок. Законопроєкт ухвалено в стилізації референта. Потім маршалок повідомив, що вплинуло внесення ППС на зміну ст. 26 конституції в напрямі надання соймові права розвязуватися на власну руку. На тому вичерпано денний порядок.

IV. ВИСТАВКА

Гуртка Діячів Українського Мистецтва в салях „Національного Музею", вулиця Мохнацького ч. 42, відкрита щоденно від години 10-ої до 3-ої. — Вступ 1 зол., для студентів 50 сот.

Національні меншости піддержують чехословацький уряд.

Прага, 14. грудня 1926.

На конференції мадярської національної партії ухвалено приступити до урядової більшости. Зпоміж умовин, від виконання яких мадярська партія зробила залежною свою співпрацю з урядом, слід вичислити домагання, щоби Чехословаччина у відношенні до Мадярів вела мирову політику, дальше щоби признано рівноправність мадярської партії в усіх парляментарних організаціях і щоби направлено всі кривди, заподіяні Мадярам і Німцям у Чехословаччині.

Партія чеських аграріїв, з якими мадярська нац. партія переговорювала в справі приступлення до більшости, признає в принціпі справедливість мадярських домагань і приобіцяла для переведення тих домагань утворити спеціяльну спільну комісію. В імени уряду міністр Годжа дав обовязуючі приречення. Так отже премієр Швегля злучив в один табор крім Німців, національних демократів і Словаків, також мадярську меншість.

Заява Чемберлєна.

Льондон, 14. грудня 1926.

Після повороту до Льондону Чемберлєн заявив кореспондентові агенції Райтера: Нова Рада Ліги Націй працюватиме без сумніву в настрою такої самої доброї товариськости, як попередня. Щодо військової контролі в Німеччині осягнено найбільше вдоволяючий вислід. Та джерелом найбільшого вдоволення є тон і стан умів, що були прикметою женевських нарад. Ніколи не було сумніву щодо довіря представників ріжних держав, взаїмної доброї віри і гармонійности особистих взаємин. Годі говорити про якийсь сензаційно великий розвиток льокарнської політики, але можна сподіватися дальшого постепенного її розвитку. Дух Льокарна не перестав оживляти всіх тих, що підписали льокарнський трактат. Є тревала основа, на якій вони дальше працюватимуть над будуванням будинку мира.

Ліґа Націй і завойовницькі пляни Італії.

Льондон, 14. грудня 1926.

„Обсервер" повідомляє, що італійське питання є головною причиною занепокоєння в Европі. Часопис думає, що Ліга Націй мусітиме перестудіювати мапу Африки, а Франція і Англія при участи Бельгії і Португалії мусітимуть спробувати створити нову систему кольоніяльних мандатів проти домагань Німеччини й Італії.

Бенеш у Льондоні.

Прага, 14. грудня 1926.

„Прагер Пресе" повідомляє з Льондону, що Бенеш із бувш. віцеміністром освіти Кремером виїхав до Льондону. „Народні Політіка" довідується, що Бенеш вернеться до Праги 1. січня і зараз обійме урядування.

Демонстрації проти Бріяна.

Париж, 14. грудня 1926.

Бріян приїхав тут учора вечером. На двірці привитали його міністри, члени парляменту і німецький амбасадор фон Геш. Гуртки роялістів пробували уладити Бріянові ворожу манифестацію. Коли Бріян всів до авта, роздалися свисти і крики „Проч із Бріяном! Геть із Німеччиною!" Демонстрантів розігнано. В звязи з демонстраціями арештовано 20 людей, але того самого дня випустили їх на волю.

З сільських траґедій.

Бібрка, 14. грудня 1926.

У Бриницях Церковних (пов. Бібрка) найшов Микола Яцишин свою синову Марію, повішену на бальку стайні. Чоловік Марії Іван Яцишин зізнав на поліції, що його жінка сама повісилася в ночі, що і його намовляла, щоби відібрав собі життя. Батько Марії Білявський зізнав, що Іван Яцишин побивав свою жінку; инший свідок подав, що Ів. Яцишин говорив, що мусить задушити свою жінку, бо взяв за нею мале віно. Після вбивства хотів Ів. Яцишин оженитися з якоюсь 16-літньою богатою дівчиною. Після таких зізнань свідків Ів. Яцишин признався, що задушив жінку у сні петлею, а потім повісив у стайні. Вбивника відставлено до суду.

Від успіху до успіху.

Львів, 15. грудня 1926.

Хто перед вісьмома літами дивився на побіджену Німеччину, роздерту „сумнівами і биту стидом"; хто слідкував за перипетіями революції й анархії; хто бачив боротьбу партій і зріст відосередніх тенденцій в супроводі „пучів"; хто глядів на все грізнішу господарчу катастрофу, обєднану з нуждою народніх мас; хто бачив, як Німеччина падала під тягарем найріжнородніших контрибуцій — той міг хіба з фільософічним спокоєм твердити: sic transit gloria mundi. Велика, могутня, залізна нація, наділена кришевою волею, нестримним бажанням поширення своїх впливів, вивінувана всіми надбаннями інтелектуальної культури і здобутками матеріяльної цивілізації, нація, якої міліонові армії з піснею: „Deutschland, Deutschland über alles!" — переходили з одного кінця Европи на другий, вінчаючи одну побіду другою, і та нація, великодержавна нація, розторощена „незалежними обставинами", лягла у стіп побідників. Здавалось, що цілі десятки літ буде вона в поневірці і презирстві; здавалось, що у внутрішніх роздорах буде воліктися її спожаління гідне животіння, що одна крайність буде випереджувати другу.

А одначе не минуло й вісьмох літ від нечуваного погрому, а німецька нація воспрянула в авреолі відродження, стаючи в центрі зацікавлення всього світа, примушуючи побідників не лише рахуватися з нею, але й запобігати її ласки. Твердість в прямуванні до спільної всім Німцям мети: привернення великодержавної царственности своєї нації, незвичайна, просто майстерна гнучкість тактики та явне чи скриване довіря до керманичів німецької політики — все це створило внутрішні умовини для німецьких успіхів. Зручне кокетничання з менше або більше ізольованими совітами та акцентування потреби господарчої відбудови Европи, необхідність Німеччини в европейському господарчому концерні, навязування звязків з всіми державами і народами, інтелектуальними звязками починаючи і сталевими трестами кінчаючи, величаво розбудована пропаганда — ось що вело німецьку політику від успіху до успіху.

До богатої низки німецьких успіхів останні дні додають ще один: фактичне скасування мілітарної контролі над Німеччиною і пороблення вступних кроків у справі ліквідації окупації над Реном. Рада Ліги Націй постановила з днем 1. лютого 1927 р. припинити виконування міжнародньої мілітарної контролі над Німеччиною, себто відняти цю функцію Раді амбасадорів, а перенести її на Лігу Націй, яка буде виконувати її при допомозі інвестигаційної комісії. В цій комісії засідатиме також представник Німеччини. До того ж не буде вона перманентним органом, тільки покликаним до діяльности від часу до часу на основі постанови Ради Ліги Націй (в ухвалі звичайною більшістю голосів). Переведення контролі інвестигаційною комісією мусить бути наперед заповіджене, що фактично зводить її вислідну діяльність на нініщо. Ясно, що в світлі такої контролі справа постійного німецького зоружування ввійшла на нові шля-

Чехова. „Білі“ офіцири не змальовані як потвори, а зовсім симпатично, без пристрасти. У малім домику у Київі живуть два брати із сестрою та гуртом приятелів. Один брат учений полковник артилерії, другий офіцир, ідеаліст. Ідеалістка сестра, з мужем — генералом єгоїстом, нечесним. Армія Петлюри йде на Київ. Російський штаб покидає місто: генерал Турбін ратує останки своїх відданих. Одначе ті, що живуть у його хаті, „білі офіцири“ заявляють охоту вступити до червоної армії. Таким компромісом хочуть ратувати державну єдність. І критика і публика приняла пєсу дуже прихильно, дарма, що вона не є тенденційна. У пєсі дебютовали всі молоді актори — завтрішні слави.

— З кіна. В кіні „Коперник“ почалась чова премієра великої сензаційної драми в 12 діях, п. з. „Жінка шпигун“. Крім цього останній дениик „Пате“.

— Вибір дарунків на Ялинку — Utile cum dulci — корисне з приємним — це засада, якою повинен кождий руководитися при виборі дарунків на Ялинку, тим більше при нинішних скупих доходах. Засаду легко ввести в чин, коли поглянете на оголошення взуття Дельта, яке поміщене в нинішнім числі.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Дописи.

Бучач. (*Свято „Просвіти“*). Дня 8. грудня ц. р. відбулося у нас свято „Просвіти“, на жаль, зі скупою програмою. По Службі божій, відправленій в церкві Василіян о. ігуменом Ящиком, відбулася святочна академія в чужій домівці (український Бучач досі не має своєї відповідної домівки!) з такою програмою: 1) Вступне слово — виголосив місцевий адвокат д-р Іл. Бориків. 2) Привіти: а) від ПСК Бучач дир. Малянчук, б) від Міщанського Браштва в Бучачі дир. торг. спілки „Поступ“ у Бучачі Крамарчук, в) від читалень „Просвіти“, Пишківці, п. Погорецький, Чехів п. Бойко, Устє Зелене п. Ботюк, Монастириська п. Новіцький. 3) Деклямація „Орися, ти моя ниво“ п-ни Білецької. 4) Реферат про „Просвіту“ інж. Котика. Що свято відбулося з такою скупою програмою, слід в першу черу приписати місцевому міщанству та інтелігенції, що не здобулися цим разом навіть на малу горстку здисциплінованих людей-співаків, при помочі яких п. радн. Березовський створив би був хоч малий хор. Радн. Березовський приходив кожного разу на проби, так щож, коли співаки зійшлися всього разів два чи три, опісля приходило їх стільки, що хору з них ніяк не можна було зробити. Інертність самого Бучача найяркіше показалася на самім святі. Саля була заповнена делегатами від сільських читалень та малою горсткою молоді, а старших зпоміж міщанства та інтелігенції було всього кілька осіб. Де було міщанство, де була наша інтелігенція, тим більше, що було латинське свято і день був вільний від урядування?

Міщанин.

Організаційний рух.

Розвязання віча в Николаєві над Дністром.

Жидачівський повіт належить до найбільше Богом і людьми забутих повітів у краю. В ньому панують феодальні середньовічні відносини. Вся адміністрація стоїть на услугах графів Лянцкоронських і фондації графа Скарбка. В деяких місцевостях державна поліція займається пильнуванням панських маєтків і виручує в цьому панську службу. Тому новістю в повіті було скликання прилюдного віча під голим небом у Миколаєві, яке відбулося в неділю дня 12. грудня ц. р. на площі перед „Народнім Домом“. Зібралося поверх 800 учасників із усіх 17 громад судового миколаївського повіту. Адміністраційна влада сконсиґнувала на той день державну поліцію з цілого повіту. Як відпоручник влади явився підреферендар жидачівського староства Станіслав Гут в асистенції мало не двацятки від стіп до голов озброєних поліціянтів, а також цілої хмари тайних агентів. Віче отворив п. Микола Колодій, голова Повітового Народнього Комітету з Миколаєва. До президії вибрано міщанина п. Михайла Пришляка з Миколаєва, Василя Перожика, селянина з Крупська як його заступника, та Михайла Процева з Надітич як секретаря віча. Реферував про політичне положення українського населення делегат Центрального Комітету УНДО, секр. Володимир Целевич зі Львова. Саме в часі його реферату зайшла нечувана навіть у наших відносинах подія: комісар староства Гут перервав референтові що хвилини, викрикуючи, що польський земельний закон не допускає кольонізації і забороняючи наводити конкретні факти зложивань шкільних інспекторів і наказних війтів. „Спреняистий“ п. Гут заявляв в одно, що це є підбурювання проти влади, а вкінці розвязав віче під замітом ширення комуністичних кличів. Отсе нечуване поступовання викликало оправдане обурення серед учасників віча, яких розігнала поліція. Представники державної адміністрації не поводилися так провокуючо на вічах навіть за часів правительства „хієно-пяста“. Граф Лянцкоронський повинен використати „спреняистість“ пана Гута і взяти собі його за економа до своїх маєтків. Очевидно, що заголисті затії панів Гутів не зможуть спинити дальшої організаційної роботи в Жидачівщині. Центральний Комітет УНДО скличе в цій домені панів Гутів цілу низку прилюдних віч, у першу черту в Миколаєві.

Процес 151.

За приналежність до української повстанчої організації.

Володимир Вол., 12. XII. 1926.

Розправа з 10. грудня 1926.

На початку розправи один з обвинувачений заявляє, що вязні одержують неможливий до їдження хліб. В цій справі зверталися вже до управи тюрми і прокураторського уряду, одначе безуспішно. На це голова суду відповідає, що це його не обходить!). Потім зізнавало кількадесять свідків оборони на ріжні обставини.

Свідок Хомик Бенедикт, селянин війт, зізнає, що був арештований в часі ліквідації організації і його забрала поліція на повітову команду поліції у Володимирі. Там його два рази допитували. Свідок чув, як богато з арештованих жалувались на побиття по допитах. На запит (нефортунний) предсідника, чи свідка при допитах поліція била, свідок зізнає, що били його крепко цілу годину, били кулаками в голову, в шию, в груди. З приводу таких зізнань свідка голова суду кпить собі з нього питаннями в роді: „Били вас і нічого не вибили?“ Або: „Били крепко і не забили?!“ На запит д-ра Шухевича, на що свідка били, відповідає, що на те, аби признався, але не казали, до чого мав признаватися. Тих функціонарів, що свідка били, може пізнати. При тому свідок сидів 5 неділь в тюрмі. На запит адв. Криницького, свідок зізнає, що чув, як обвин. Лозинський просився у поліції, щоб його не били, як потім жалувався прокураторові на побиття. Також пригадує собі, як Панасевич Осип, вернувши з допитів, був побитий, хорий і не міг їсти.

Свідок Нестор Хомяк, посол на сойм, зізнає між иншим, що по селах на Волині дуже розвинулось доносцитво, що нехай тільки збереться двоє троє людей на чарку, то зараз є люди, що доносять поліції і роблять з того „зібрання“.

Свідок Осип Матвійчук з Озерця зізнає, що сидів разом з обвин. Байдою в тюрмі. З тюрми брали Байду на допити. Коли Байда вертав з допитів, здіймав сорочку і показував синяки по всій спині.

Свідок Евген Михалкевич зізнає, що Іван Ромащук жалувався свідкові на катування і були замітні в нього плями на лиці від ударів. Також у Чорногоренка замічав свідок плями від побиття. Чув, що дуже катовано Торольчука і бачив одного арештованого, дуже побитого і з напухлим лицем.

Свідок Епістинія Ромащук, дівчина з Грибовиці, зізнає, що ходила відвідати до Володимира свого арештованого брата. Бачила, як вели грибовицьких хлопців у тюрму, стояла від них на три кроки і завважила, що лиця в них були запухлі і покриті синяками. Брат її жалувався їй, коли прийшла в тюрму, що болять його зуби й уха, а з дому взяли його цілком здорового. Свідок давала дуже певні і ясні зізнання і робила враження інтелігентної людини.

Свідок Іван Брик, селянин з Малих Бискович, зізнає, що бачив, як скованого Гриця Костюка вдарив поліціянт в лице, а коли завважив свідка, то вигнав з хати. Свідок приходив до арештованого по насіння.

Зізнання свідків нічим незамітні.

З театру.

Вистава Людового Незалежного Театру „Мораль Пані Дульської“, комедія Г. Запольської.

Цей новозаснований театр, до якого ввійшли артисти з ріжних провінціяльних істнуючих труп і кількох нових львівських аматорів, дав третю виставу з непоганим успіхом. Дві вистави пєси „За батька“, призначені головно для міщанства та робітництва, були випродані. „Мораль пані Дульської“, виставлена в неділю вечером 12. ц. м., мала такий самий касовий успіх. Численність публики є доказом, що у Львові таки вряди-годи наших людей тягне до театру і коли цей театр не має вже зовсім поганої марки, то завсіди може рахувати на авдиторію для перших кількох вистав.

Видко було, що управа новоскладеної трупи витратила чимало труду, щоби виступити з призвоїним дебютом. Вона старалась сяк так прибрати сцену, вічно голу та обдерту, і виреж серувати пєсу. Пєси переповідати не будемо, бо вона, здається, досить відома. Гра артистів була вповні вдоволяюча. Коли зважити, що всі ролі в цій пєсі досить важкі і виходять поза межі сил навіть вправлених аматорів, це признання має ще більше значіння. Пані Пічкова виказала в своїй ролі темперамент, якого в дотеперішних ролях ми не могли запримітити. Блавацький був навіть дуже добрий як тип „втомленого життям золотого молодця“, даремя, що може занадто вйдеалізував його. Загальну увагу звернули на себе пані Дядинюкова та Полюгова в малих ролях, — перша як прачка, друга як Ганусе. Щоби з такого малого тексту добути такий великий ефект, на це треба мати справжній талант. Пані Козак-Віленська в головній ролі мала декілька прегарних моментів, на загал витримала лінію злобної з пекла родом баби. Найслабша була пані Юрчакова, якій не вдалося відтворити типу родинної інтригантки.

Переклад пєси невідомого автора не зовсім поганий, все-ж таки в деяких місцях вражав словами, які в літературний переклад не могли би попасти (він має „інтелігентність“!). Похвальне явище управи театру те, що білети дуже дешеві.

Театр Союзу Українських Артистів у Стрию: „Графиня Маріца“, оперетка.

Завдяки „знаменитим“ залізничим получениям був я приневолений заночувати дня 8. ц. м. в Стрию і попав на виставу Театру Союзу українських артистів „Графиня Маріца“.

Признаюся, що йшов я з певним упередженням на оперетку до українського театру, бо наслухався історій, як то виглядає у мандрівних театрах оперетка, що нібито один співає за трьох, а замісць музики — грає тільки кларнет... При вході до Народнього Дому великий стиск, до каси тяжко дістатися. Саля переповнена.

Та вже в першім акті моє упередження перейшло в приємне розчарування. Пишу це не як „фаховий критик“, а як глядач, котрому в житті приходилося оглядати по світі ріжні театри і тому можу мати на театр деякий погляд. Зачну, як то кажуть, „з кінця“. Сцена, така важна річ в оперетці, прибрана старанно й зі смаком і зразу видно руку дбайливого режісера. Ролю героїні оперетки, графині Маріци, співала п-і Реся Скальська, яку ми чули свого часу у Львові як дебютантку в „Зузанні“. Гарний голос, яким артистка орудує певно і навіть з фінезією, а також тонкість і відчуття ролі — це її добрі прикмети. П-і Скальська видержала темпо гри й опанувала свою ролю до найменших подробиць. Инші артисти, як у сольових партіях, так і в хорових, виявилися зі свого завдання дуже удачно, так що цілість оперетки зробила якнайкраще враження. Видно було пильну й солідну працю режісера п. Сороки і молодого дириґента капелі, що складається з 15 членів.

Театрові Союзу українських артистів належиться повне признання, що він у таких тяжких умовинах, в яких приходиться йому працювати, вміє виявити стільки солідної роботи, чим доказав, що й на провінції не мусять у нас виступати всякі „шміри“ для відстрашування публики від театру. Тому українська публика повинна відноситися щиро і з довірям до постановок цього театру. Бажана річ, щоб Театр Союзу українських артистів поширив свій репертуар на найновіші оперетки, а також на добру комедію.

Подорожний.

✝ Посмертні згадки.

о. Микола Прокопович, парох Юнашкова, бурштинського деканату, упокоївся в Бозі дня 6. грудня 1926 р. по тяжкій недузі в 51 р. життя, а 26 р. священства.

В Покійнім стратила Бурштинщина примірного священика, тихого ревного робітника, який без розголосу і слави працював над поліпшенням долі нашого народу. На всіх ділянках нашого життя брав активну участь і передчасно тихо відійшов від нас, як тихе та спокійне було праведне його життя.

Осиротив жінку та пятеро малолітних, незаосмотрених дітей.

Земля, яку так любив, нехай буде Йому легкою. В. П. П. 1130

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Петра Єсеєвського у складі 30 осіб виступає:

Середа 15.XII. Дубно.
Четвер 16. XII. — Здолбунів.
Пятниця 17. XII. — Здолбунів.
Субота 18. XII. — Рівне.
Неділя 19. XII. — Рівне. 1111 6—?

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:

Середа 15.XII. Стрий.
Четвер 16.XII. Стрий. 528 5—?

Миколаївський вечір улаштовує тов. „Українська Захоронка“ дня 18. грудня 1926 р. в малій салі тов. Лисенка. — Для малої дітвори в год. 4. пополудні, для старших в 9. год. вечір. Програма ріжнородна. Дарунки приймається від 2. години пополудни в малій салі Лисенка. 1126 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Справа конкурсу.

Виділ філії „Просвіти“ в Станиславові повідомляє інтересованих, що посада урядовця філії вже обсаджена. Особисто нікому не відповідається а залучені до подання прилоги вже вислано почтою.

1127 1—2 **Виділ.**

З „Учительської Громади“ у Львові.

Звичайні Загальні Збори Товариства відбудуться у Львові 1. січня 1927 в домі У. П. Т-ва при вул. Мохнацького 12. Початок о 10 год. перед полуднем. На деннім порядку крім звичайних справ буде справа зміни деяких перестарілих постанов статута (§§ 7 д і 24) і внески Виділу в справі висоти вкладок, в справі органу і видавництва та в справі купна дому. — Запрошуємо всіх В. П. Членів до численної участи. — За Головний Виділ: *Спиридон Кархут*, голова, *Микола Пав...чук*, секретар. 1131

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий**. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

...куна, Лісовського, Крижанівського, Почушка, Кульчицької чи інших. Вона накупила таку масу „образів“, що вже годі від неї домагатися більше.

Радуймося всі купно нині! На місці друків (теж принесених на плечах!): венецького карнавалу; цісарської родини, чи сцени з Отеля, прийшли тепер „ручно мальовані“ хатки, потічки й осіні, незнані копії зі знаних карток, гарненькі і „дешевенькі“.

А головне: кожний сучок, кожний листочок докладно знати, що почислити можна.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Передсвяточна ярмарка у Львові** на дохід жіночих шкіл УПТ. пригадується знову ласкавій памяти нашого жіноцтва. Ярмарка відбудеться першого і другого січня, тому просимо, щоби наші жінки посилали вже від 25. грудня дари зі свого ґаздівства на цю ярмарку. Колиб хто не одержав поіменної відозви (на почті часто пропадають українські письма) просимо вибачити і все таки післати свій дар. Нехай не бракне ні одної свідомої жінки, яка не прийшла би в поміч нашим фінансово підупалим жіночим школам. Дари просимо посилати на адресу: Львів, М. Морозова, вул. Длуґоша 25. На запити, як пересилати дріб і дичину, відповідаємо: дріб випотрошений і оскубаний (можна лишити піря на крилах і хвості), дичина випотрошена і в шкірі. — Поможіть жіночим школам! Жіноча молодь жде від Вас помочі! За жіночий кружок Рідної Школи УПТ. ім. Є. Барвінок у Львові: *Е. Макарушкова* голова, ч. *Кравців* секретарка.

— **Ще про календарі.** Звертають нам увагу, що в нашій рецензії в числі 275 про календарі на 1927 р. поминули ми мовчанкою один, який заслуговує на повне признання, а саме „Приятель Господарів“, видаваний ред. „Сільського Світа“, інж. С. Архипенком. Читач може набрати вражіння, що ми його зараховуємо також до категорії тих, які займаються спекуляцією, продаючи старий крам під новою фірмою. Ми не згадали про цей календар тому, що він наскрізь фаховий, спеціяльний, і оцінювати його можуть фаховці-агрономи, такcамо як нпр. лікарський календар мусів би рецензувати лікар, а куховарський — знавець кухні. „Приятель Господаря“ виробив собі на протязі дуже короткого часу марку солідного господарського підручника, необхідного для всіх хліборобів, що хотять вести своє господарство новими методами. Тільки тому, щоби не зробити ненароком кривди незвичайно корисному видавництву, вважаємо своїм обовязком дати ось це пояснення. До згаданого календаря ми дозволяємо собі додати тільки таке застереження: в інтересі самого видавництва було би, щоб його редактор давав перед друком виправити хліборобську термінольогію, якої в нас здебільша на селі не розуміють.

— **Інтервю з варшавським катом.** Один з німецьких кореспондентів приносить такі коротенькі інформації про вірного слугу шибениці. Він має приблизно 30 літ, жонатий, має одну дитину, інтелігентне обличча, прилично оголене, і пронизуючий погляд. Називається Антін М-ський, виступає під псевдонімом Ст-ч (здається навпаки: бо всі називають його Мацеловський). Є він урядником 9-ої категорії і одержує приблизно 300 зол. місячно, не рахуючи додатків і дієт. Раніше був робітником в одній познанській фабриці. Прийшло безробіття і він лишився без праці. Прочитав в газеті, що міністерство справедливости має намір завести постійного ката. Той написав туди прохання і одержав посаду. У теперішніх часах роботи має досить. Бо людей, що стають під шибеницю множиться щораз більше — хоча не всіх вішають, але він мусить скрізь їхати, щоби бути напоготові. „Я виконую свою працю солідно“ — заявив варшавський кат — „до того часу ні один із засуджених на шибеницю не міг жалуватися на мене“. То правда, що не міг.

— **Темна хроніка.** Арештували в Раві Руській І. Білана обвинуваченого в злочині грабежі. — Із Львова втік Мойсей Ґеллер з чужими 800 дол. — Приклад з кіна взяв собі один банк у Ґрудзьондзу, де урядовець з 55.000 зол. утік літаком до Прусії. Директор банку при допомозі німецької поліції дігнав на авті дефравданта в мент, коли він вимінював украдені золоті на марки. — Істнує у Львові союз збіжевих купців на славній вулиці Рейтана, де находиться також веселий театрик „Багателя“. Це веселе сусідство мусіло мати деякий вплив на цю ділову інституцію, бо збіжевики не дуже поважно ставились до векслевих законів. Тому поліція мусіла опечатати льокаль, який неофіціяльно був гніздом спекулянтів з „чорної біржі“. — Кілька тижнів тому приїхав на гостинні виступи до Рогатина львівський громадянин Давід Ляндав, який заручився нашвидку з панною Ґінсберґ, узяв від тестів 150 дол. завдатку і виїхав до Львова, щоби „полагодити деякі інтереси“. Коли минуло кілька днів і він не вертався, за ним виїхала наречена і досі (3 тижні минуло!) впала як камінь у воду!

— **Знову шибениця** Самбірського Жида Мехля Фішера-Шіяля суд присяжних засудив за вбивство шурина і спробу вбити тестя та свою жінку — на шибеницю. Оборонці зголосили відклик неважности.

— **Неприборканий Шов.** Всупереч сподіванням, Бернард Шов таки не приїхав на святочне засідання до Штокгольму з нагоди роздачіНоблівських нагород. Мабуть не хотів приняти нагороди з рук короля і вдоволився банковим посередництвом. А може лякався свого власного обовязкового відчиту, який міг перелякати присутніх.

— **І театр також обновиться!** Річ ясна, не наш, галицький, і не французький, англійський, чи німецький, які обновляються завдяки індивідуальним зусиллям директорів, режисерів, театральних підприємців і меценатів. Діло йде про Італію, в якій Мусоліні хоче залишити слід своєї руки у кожній ділянці життя. Треба пояснити, що дотеперішній італійський театр, на загал, в анархічному стані, а найбільше поширені мандрівні трупи, а більші міста не мае постійних добре зорганізованих сцен. Цьому хоче зарадити Мусоліні. А що має при собі геніяльного письменника Пірандела, то доручив йому виробити проєкт перетворення італійського театру під опікою держави. Буде істнувати єдиний державний театр з філіями у Римі, Мілані та Турині. Ним буде проводити один директор з одноцільним товариством, яке буде призначати по містах свої дирекції та комісії знавців. Твори признані цінними до вистави перейдуть до рук трьох згаданих розгалужень, а звідти на провінцію та на чужину. Весь проєкт такого перетворення вироблений Пірандельом, предложить Мусоліні до затвердження раді міністрів. Побачимо, чи така державна ініціятива дасть кращі висліди як дотеперішна приватна ініціятива.

— **Місто Мустафа Кемаль.** Нерозумний приклад узяв собі турецький уряд від радянського, який у палі неофіта почав перехрещувати старі історичні назви міст. Турецькі Національні Збори одержали проєкт закону, щоби назву Константинополя переміняти на „Мустафа Кемаль“. Прошу уявити собі, що зроблять з географією наші нащадки, коли Рим почне від завтра називатись „Муссоліні“, Варшава „Пілсудський“, а за пять літ їх переменять на своє прізвище нові диктатори?

— **Ціна рідких творів.** На берлінській ліцитації продано цінний, мало відомий портрет Гайного, кисти Франсуа Лейнема за 12.500 марок. Цей портрет був колись власністю якогось шведського промисловця. — На берлінській ліцитації музикальних автографів один швайцарський антиквар заплатив за рукопис Бетовена фортепянової сонати Fis-dur 1809 — 15.000 марок. — Якийсь фльорентійський антиквар заплатив за рукопис прелюдії та фуги A-moll Баха 14.000 марок.

— **Літературна хроніка.** Відомий московський художній театр Станиславського ставить тепер сенсаційну пєсу „Дні Турбіних“ нового автора Булгарова. Вона цікава для нас тим, що її сюжет запозичений з життя Києва підчас влади гетьмана Скоропадського та німецької окупації. Пєса раніше називалась „Біла гвардія“ і була двічі сконфіскована. Акція йде в хаті родини російського офіцера і його оточення. Є це дуже обєктивна спроба заналізувати російську інтелігенцію, а літературна манера нагадує особу...

ки, на шляхи слабої контрольности, як не безконтрольности.

Німецький успіх буде ще більший, коли матимемо на увазі, що виграна Німеччини на женевському грунті наступила після сензаційних резолюцій англійської преси про німецьке зоружування, про будову нових фортець у Східній Прусії (на польському кордоні) і про створення Німеччиною величезних фабрик воєнного приладдя в СРСР. (літаків і хемічних засобів, не говорячи вже про пальну зброю). Крім того Німеччина віднесла побіду в Женеві всупереч скаженому опорові Пуанкаре й французького генерального штабу з Фошем на чолі.

Не диво, що успіхи Штреземана настроюють німецьку пресу на радісний тон, не диво, що вона вдаряє в струну майже беззастережного вдоволення. За те мінорні настрої ваготять у польській пресі. Здебільшого вона скептично оцінює льокарненські консеквенції для Польщі. Видно, що вплив Німеччини зростає в світі з дня на день, коли наслідком згаданих ревеляцій є такі висліди Женеви. Що з того, що польський міністр закорд. справ засідає в Раді Ліги Націй, коли її постанови виносяться поза його плечима? Міжнародне становище Польщі маліє з кожним днем. Штреземан далі розвиває з Бріяном нитку туарійського порозуміння, а з Мусолінієм доходить до підписання арбітражної умови, хоч ще вчора здавалося, що з приводу німецької меншости в полудневому Тиролі ось-ось прийде до крайної ворожнечі між Німеччиною й Італією. Німеччина спішно ліквідує всякі можливі конфлікти і їх можливі джерела зі своїми західними й полудневими сусідами, зосередковуючи всю свою увагу на східні перспективи, концентруючись в напрямі Польщі. До тогож і берлінська промова Чічеріна є проявом зростаючого недовіря до Польщі. Союзний комісар закорд. справ попрікає Польщу, що вона їде на мотузку англійської політики, що вона служить англійським затіям окруження й ізоляції СРСР. Польща найшлася між молотом і ковалом, між Німеччиною й СРСР, що приневолює її до перевірки своєї закорд. політики. Поки-що наслідок німецьких успіхів і погрозливих докорів Чічеріна такий, що мін. Залеський підкреслює миролюбивість Польщі. Мовляв — Польща змагає до підтримки приязних відносин з Німеччиною, до нормалізації взаємин з Литвою і до заключення пакту про неагресію з СРСР, того пакту, який ще недавно без дискусії відкидав мін. Залеський.

Успіхи Німеччини змякшують різкість і притишують гамірливу бундючність Польщі. Льогічно беручи справу, кожне погіршення міжнародного становища Польщі повинно спричинити відтяження внутрішнього давлення (на „національні меншости"). Та льогіка в польській ментальности грає дуже підрядну ролю.

Пошукання за ліком.

До метушні в польському таборі.

Варшава, 12. грудня 1926.

Характеристичним причинком до пізнання внутрішньої політичної ситуації у Польщі є відсутність зацікавлення загалу до офіціяльної праці сойму. Ніщо у світі не діється без підстав і тому атмосфера самотности, яка окутує нині малі гуртки людей, що щоденно радять по всяких комісіях (передусім: буджетовій і адміністраційній) і більший гурт, що від часу до часу збірається буквально на одну-дві години у великій салі засідань, та атмосфера байдужости є природним виливом свідомости, що без огляду на там чи інші постанови суверена з вул. Вейскої, на замку й Бельведері нічого — або майже нічого — не зміниться. Що - правда, нині не слід уже вірити занадто певно в поспух сойму „наказам згори". Історія з двома кабінетами Бартеля сильно цю віру підважила, а пізніші події недвозначно ствердили існування „бунтівницького" духа у соймі. Що більше: нині можна стрінутися уже щораз частіше з поглядом, що зовсім не є виключене навіть нове ухвалення недовіря цілому урядові марш. Пілсудського — якщо той уряд не буде обережніший у своїх політичних ходах та вибагливіший у методах парляментарної тактики. Але навіть допущення такої найдальше йдучої можливости не перечить згаданому вгорі загальному пересвідченю про безсилля сойму. Відтіль теж так звана його моральна регабілітація у громадянства є дуже романтична, відтіль теж ці порожні лавки на галерії на найбільш „сензаційних" пленарних засіданнях.

Якоїж більшої „сензації" можна домагатися від отакого одного пленарного засідання, яке протягом трьох-четвертих годин встигає перевести три (формально: два) читання законопроекту про відкинення президентського „намордникового" декрету пресового та ще й розкинути по соймі похріпавлені сорочки побитих на вічу послів? Якої важливішої дожидати від комісійних праць події, як ухвалення буджетової провізорії на перше чвертьріччя слідуючого року? Адже один випадок — це яскравий вислів недовіря законодатного тіла свойому виконавчому тілові, другий випадок — безсумнівний доказ довіря, з яким парлямент відноситься до уряду! В історії конституційно-парляментарних держав оба такі випадки — і кожний з них з окрема — мають першорядне значіння. А проте здоровий інстинкт широкої публики — як завжди, так і в цьому випадку — цілком правильно переходить мимо обох отих подій з нудьгуючою міною, що найбільше: рушивши раменами і кивнувши (з одобренням або обуренням) головою. І тому теж цілком правильно загальний інтерес звернувся до **неофіціяльних** подій у соймовому будинку й поза ним, кулюарних коншахтів, та до нарад і зїздів, що сиплються ніче з рога обильности по столиці й ріжних провінціональних містах польської республики.

Всі ці тайні і явні, тихі та голосні розмови соймових і позасоймових польських діячів ведуться на одній великій площині: шукання нових громадських сполук. Коли би річ ішла лише про сецесію кількох послів з одної партії й приступлення їх до иншої, тоді мали би ми до діла з цілком звичайним у всякому парляменті явищем сецесій і розколів, тим звичайнішим у такому „аматорському" парляменті, як польський. Одначе тут справа поставлена на ширшу мірку. Тут іде нащупування якихось таких **цілком нових** політичних формацій, які не тільки моглиб заступити старі, але цілком перетворити фізіономію передусім **найближчого** польського сойму, а далі взагалі польського парляментарного тіла. Сказане зовсім не перечить тому, що твердила вчорашня стаття (п. н. „Чи справді розбиті?") про новоосновний „Обуз Велькей Польскі". Без сумніву, що цей „Обуз" є затією ендеції і лише ендеції; що білі нитки, якими ця партія шита, вилізли на верх швидше, ніж воно було бажане її позакуліcовим ендецьким махерам і що завдяки цьому ціла імпреза Дмовському в її **нинішньому виді** значно захиталася. Правду каже представник „Слова Польского" („Табор і партії", з 12. ц. м.), що „партійні політики заздро тремтять і панічно бояться за істнування своїх партій, з якими на смерть і життя звязали свій особистий і державний інтерес"—і тому з „Обозу" може вийти справді щонайвище відогрітий міжпартійний бльок „Хієни", як цього хоче ідейний лідер „Хадеції", одної із трьох „посестер „Хієни" — ксьондз Качинський на сторінках „Ржечипосполітої". А проте, незалежно від хитро-мудрих самозберігаючих інтенцій ендецьких політиків, що „дарували народові" пана Дмовського, створення „Обозу" є інстинктовною спробою консолідації в рямцях **одної** організації, одного сильного здисциплінованого табору, **всіх елементів польської правиці**. Дуже поверховним і короткозорим показав би себе той обсерватор польського політичного життя, який польську правицю ідентифікував би з істнуючими у соймі трьома правими партіями і не підозрівав би ширших замірів у Дмовського, як лише скаптувати собі ці партії. Маленький приклад: махінації ендецьких послів з деякими послами навіть таких ніби яскраво-лівих партій, як „Визволенє" і „Стронніцтво Хлопске" (головно з послом Путеком, який уже придбав собі гарну марку як творець і ангол-хоронитель бльоку з ендецією у справі самоврядуваючих законів, коштом національних меншостей; цей бльок, оснований далеко нездатнішими подіями, протягується до нині, завдяки голові адміністраційної комісії, „Визволенцьові" п. Путкові! Про якісь темні коншахти з Путеком ендецького висланника пос. Залуски повідомляв недавно у „Варшавянці" Стронський, який є відомий зі своїх правильних у цій ділянці інформацій).

З другого боку маємо до заміщення таких явищ, як виступи на зїздах одних партій — послів инших партій (нпр. на конференції „Клюбу Праці" у Кракові референтом був пос. Полякевич зі „Строн. Хлопск-ого"). Не можна теж зовсім легковажити собі поклику парт. управ „Визволєня" до „тісного контракту з усіма групами демократичної лівиці". Таким робом бачимо деякий рух і на лівому боці і то рух, який має не лише характер шукання передвиборчих союзів, але взагалі якогось тіснішого обєднання демократичних елементів. Зновуж повінь консервативних і поміщицьких політ. організацій мусить врешті довести до обєднання їх в одну партію.

Все це находиться у стадії ферментування. Помилкою булоб надавати тому ферментуванню занадто далекосяжного значіння, але не можна теж зовсім замикати на нього очей. Безумовно, що утопією є мрія деяких польських політиків звести польський парляментаризм до двох — чи трьохсистемної структури англійського парляментаризму. Занадто иншою є вдача Поляка, занадто живі традиції роздріблення шляхетських соймів історичної Річпосполитої. Одначе безумовно сама ідея зведення усього організованого політичного внутрішнього життя Польщі до **кількох**, замісць кільканадцяти, спільних знаменників вже прозябає. І тому саме загальне зацікавлення польськими політичними конвентиклями, зїздами і нарадами є оправдане, бо в тому зацікавленню криється підсвідоме пересвідчення, що остаточний вислід того нащупування і ферментування є де-де важливіший для долі держави від такої або иншої постанови такої або иншої соймової комісії.

Українське громадянство і всі непольські народи в Польщі повинні пильно слідкувати за процесом, який йде в Польщі, в напрямку партійно-політ. консолідації і приноровити й до себе відповідний „сенс моральний".

І. Кедрин.

Радянська Україна.

Театр ім. Франка в Коростені.

В Коростені відбулося дня 6. грудня святочне відкриття новозбудованого театру ім. Франка на 800 місць. З тої нагоди відбулося врочисте засідання міської ради разом з президією окружного виконавчого комітету, професійними, військовими та партійними установами. Треба зазначити, що культ І. Франка останніми часами на Україні значно росте та поширюється.

Нові національні громади.

В житомірському окрузі відкрито 18 нових національних сільських рад, в тому 10 німецьких, 3 польські, 4 жидівські й одну чеську. Ростуть національні громади на Україні немов гриби по дощі. Очевидно, що з повстанням національної громади звязана нерозривно національна школа, клюб, хата читальня і т. п. З реферату Шумського на ВУЦВК-ті Рад ми мали нагоду переконатися, що національні меншости на Україні в культурному відношенні заспокоєні далеко краще ніж Українці. Коли вони забезпечені напр. початковою школою на 70—80 відс., то Українці забезпечені нею заледви на 36,9 відсотків.

Українська Академія Наук.

В київській Українській Академії Наук відбулося пленарне засідання порайонних комісій історичної секції УАН. На ньому виголосив акад. Грушевський великий реферат про палеолітичну добу в розкопках Мізенського селища на Чернигівщині. Відкриття цього селища мають — на думку акад. Грушевського — всесвітнє значіння. На Мізень звернули наукові кола вже давно свою увагу. Другий реферат про находки палеолітичної доби на Чернигівщині виголосив член археольогічного комітету проф. Смолігов. Незабаром має вийти з друку великий збірник з багатьома ілюстраціями, призначений історії Чернигівщини та північного Лівобережжа. Етнографічне т-во при ВУАН почало теж широку діяльність. Т-во налагодило звязок з науковими установами Радянського Союзу та з закордоном. Відомий дослідник Гуцульщини, бувший профессор чернівецького університету, а тепер професор університету в Грацу, д-р Кайндль прислав товариству свої найновіщі праці та видання. Товариство має більше 400 робітників, що працюють на всій території України, досліджують побут на місцях та надсилають матеріял і експонати до Етнографічного т-ва. Товариство підготовляє тепер до друку черговий (другий) том своїх записок. (За „Комуністом").

ВІДГУКИ ДНЯ.

Листки і сучки

Вже здавна збирався я написати фейлєтом на тему малярства і все мене здержувало від цього милосердя. Я не мистецький критик, ані заприсяжений знавець мистецтва, то й укажав, що до цього покликані в першій мірі люде, свідомі тієї штуки. Але, поїздивши по Галичині і побувавши по домах наших інтелігентів, я не можу довше витримати.

Українські мистці кисти! До вас у першу чергу мої слова. Пощо, нащо і для кого влаштовуєте мистецькі виставки?!... Чи припускаєте в своїй наівности, (талановиті люде все є наівні!), що ваші виставки загострять артистичний смак публики, дадуть їй змогу відріжнювати зерно від полови?!... Даремні ваші зусилля! У нас, Галичан, є здавна вироблене розуміння суті мистецтва і не підважить його ніяка виставка чи навіть мистецький орган.

По перше: Виставка притягне тільки що стотисячного Українця, а що міліоновому відкриє очі.

По друге: Мистецький орган не тільки не доходить до найширших, але навіть до найвужчих верств суспільности, тому й не може сповняти своєї задачі. А хоч би й доходив, то не робив би ніякого вражіння, бо в нас друковане слово все мало менше віри, як власні очі.

Про що йде річ?!...

Здибає мене недавно один знайомий, якого я шанував за інтелігенцію і смак.

— Знаєш — каже до мене — купив я собі недавно кілька образів. Симпатичні і недорогі.

— Дуже мене тішить — відповідаю — що бодай ти, бо в нас так мало купують образів. А чиї образи?!...

— Не пригадую собі. Якийсь Наддніпрянець приніс на плечах. Гарненькі, гарненькі і не дорогі.

Я ще не допускав страшної можливости. Може — думаю — котрийсь із наших артистів фактично приніс. Щож, — біда до всього змусить!

— А що це за образи?

— Один: Хатка над рікою, здається над Дніпром, зверху місяць, а довкола дерева. Другий: Потік у лісі і два козли над потоком, а третій: осінь в горах. Я вже десь таке бачив на картках, але мої побільшені богато і виразно дуже намальовані. Кожний сучок, кожний листок на дереві пізнати. Гарненькі і не дорогі.

— По чомуж?...

— По 80 золотих! Тому так дешево, що відразу гроші. Кажу тобі... А ти чого плачеш?!

— Радуюся, що в нас такі знавці і любителі мистецтва.

Після цієї розмови я не бачився зі знайомим, а зате їздив по Галичині і бував по домах інтелігентів. І де тільки не приїхав, усюди бачив то хатку над Дніпром, то потік з козлами, то осінь в горах. А всюди сучки і листки виразно і докладно, що почислити можна.

Все це рознесли і розпродали якісь емігранти з Великої України, які задля браку грошей і заняття взялися за малярство.

Я не маю нічого проти того, щоби голодного накормити, не жалую за грішми, які пішли на це, але жаль мені оттого гуртка мистців у Львові, що хоче йти проти вітру.

Жаль мені його і його зусиль. Українська Галичина пересичена „образами" і не має вже місця на своїх стінах для картин Новаківського Труша, Холодного, Ко-